

EEN FOSSIELHOUDENDE ZANDSTEEN IN DE ZANDEN VAN DIEST TE OLMEN (ANTWERPSE KEMPEN)

P.G. LAGA

Aardkundige Dienst van België

Langs het kanaal van Kwaadmechelen naar Dessel (fig. 1) worden thans verbredingswerken uitgevoerd. Te Olmen (kaartblad Balen, nr 46 E), tussen de brug nr. 7 en nr. 8 worden die werken sterk bemoeilijkt door de aanwezigheid van een harde zandsteenbank, op een diepte van 2 tot 3 m onder het maaiveld (1).

Deze zandsteenbank is ongeveer 1 m dik, en bestaat uit hardere en zachtere gedeelten. De aanwezigheid kon met zekerheid vastgesteld worden gedurende de werken tussen de brug nr. 8 (top van de zandsteenbank op + 28,40 m) en de Grote Nete (top van de zandsteenbank op + 21,50 m). De laag helt dus zachtjes naar het noorden (7 m op 2.300 m, fig. 2).

De aanwezigheid van deze zandsteenbank was niet bekend. M. Mourlon (1896) vermeldt nochtans in drie boringen ten westen van Olmen (boringen nr. 22, 26, 29, fig. 1) een „grès non percé” die vermoedelijk met deze zandsteenbank overeenstemt.

Deze zandsteen kon niet in ontsluiting waargenomen worden; enkel blokken werden bovengehaald. Het is een groengrijze en bruine glauconiethoudende tamelijk grofkorrelige zandsteen. Het boven oppervlak van de zandsteenbank is groengrijs gekleurd, en vertoont graafsporen van organismen, kenmerkend voor de Zanden van Diest. Binnenin is de zandsteen donkerbruin.

Het bindmiddel van de zandsteen bestaat hoofdzakelijk uit sideriet (analyse uitgevoerd door R. VAN TASSEL). De slijpplaatjes laten goedgevormde kristallen zien, wanneer de

zandsteen nog poreus is (foto 1).

Zandsteenstukken, aangetroffen in een viertal boringen langs het Albertkanaal te Kwaadmechelen (46 W nr 224; 46 E nr 192, 195, 196) werden ook in slijpplaatjes onderzocht. Sideriet is eveneens een belangrijk bestanddeel van het bindmiddel. De aanwezigheid van siderietkorrels in de Zanden van Diest van de Kempen werd reeds vermeld door JANS en VAN CALSTER (1962). Sideriet is trouwens een vaker voorkomend mineraal in de neogene afzettingen (VAN TASSEL, 1964).

Enkele blokken zandsteen hebben betrekkelijk mooie afdrukken en steenkernen van molusken opgeleverd. Deze konden in de mate van het mogelijke gedetermineerd worden als:

Scaphella sp. (foto 2)

Glossus humanus (L.)

Glycymeris lunulata baldii GLIB. & VDP.

(=*Pectunculus pilosus*)

Astarte sp.

Pecten sp.

Naast deze afdrukken van fossielen, werden ook stukjes hout in deze zandsteen aangetroffen. Een microfauna, zoals foraminiferen of ostracoden, werd niet gevonden.

M. GLIBERT (1963) resumeert alle fossielenvindplaatsen van de Zanden van Diest. In de omgeving van Olmen werden te Meerhout-Eindhout (R. STORMS, 1883), te Kwaadmechelen (R. STORMS, 1885) en te Eindhout (E. VANDEN BROECK, 1884) eveneens fossielen aangetroffen. De te Olmen gevonden species werden alle reeds vermeld in de hierboven aangegeven vindplaatsen.

(1) Dit werd ons medegedeeld door Ir. ALARD.

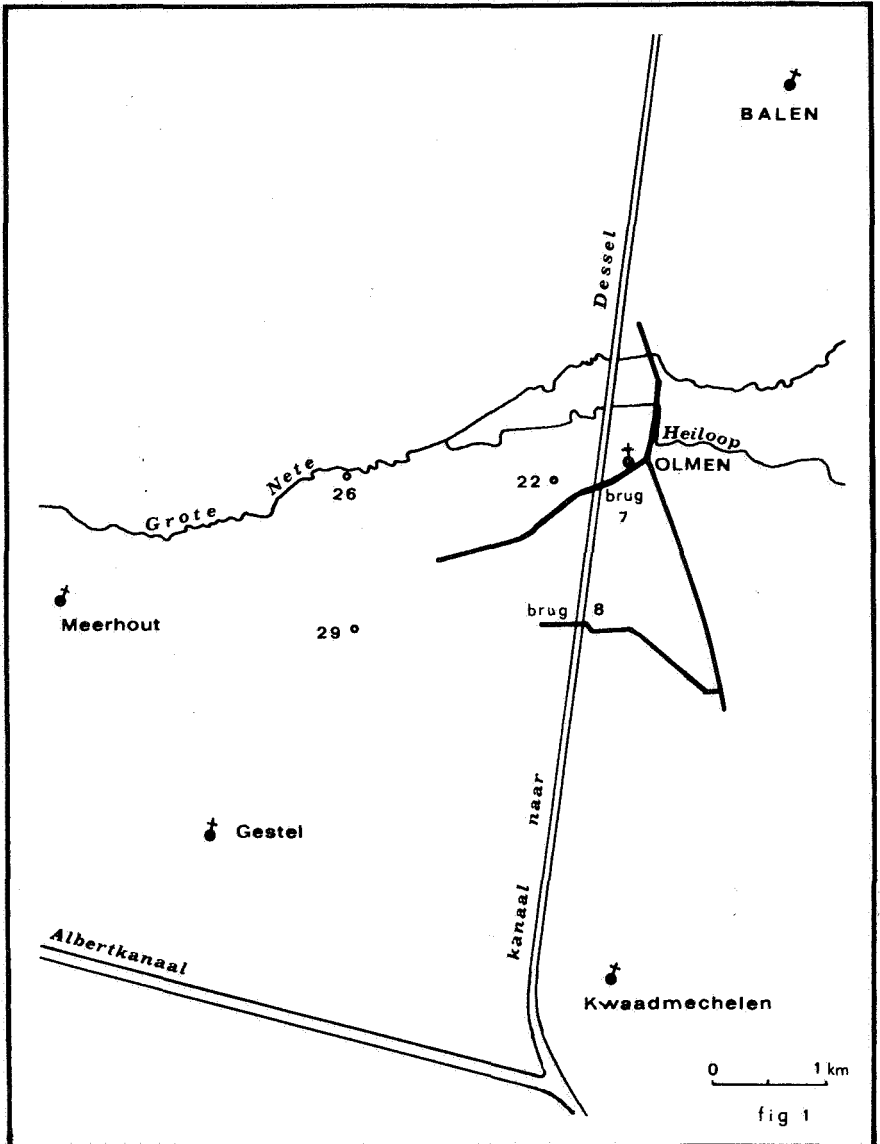

fig 1

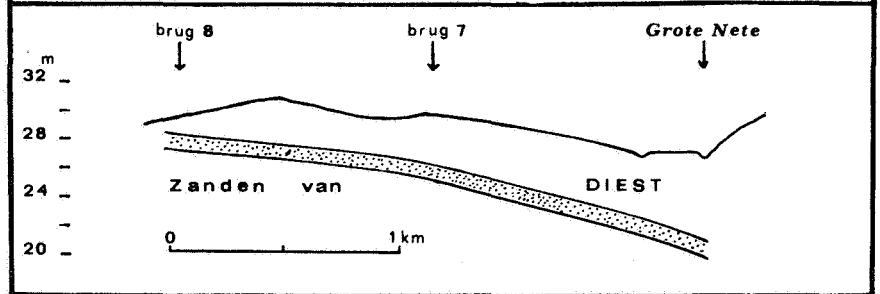

fig. 1

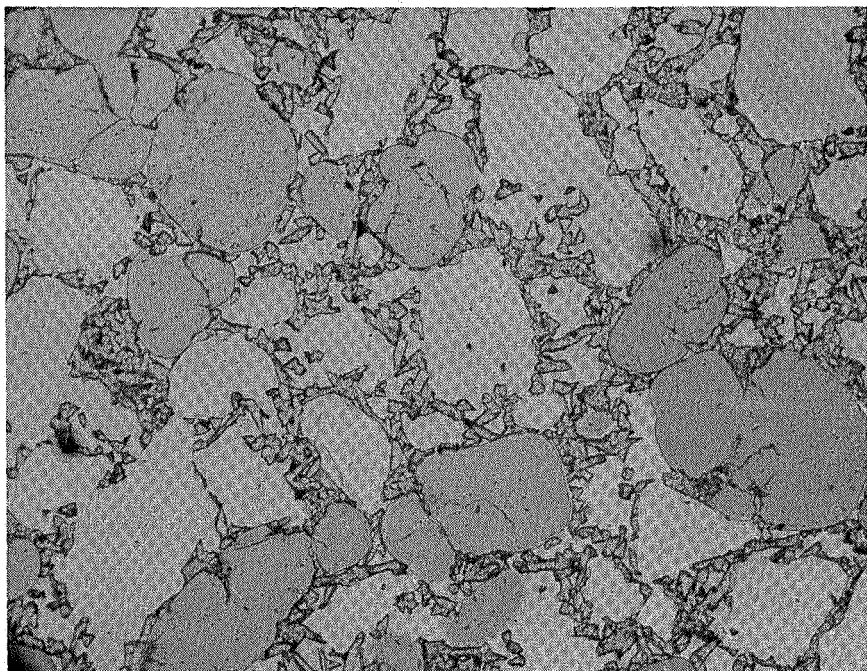

Foto 1. Slijpplaatje van de sideriethoudende zandsteen. (vergr. 33×)

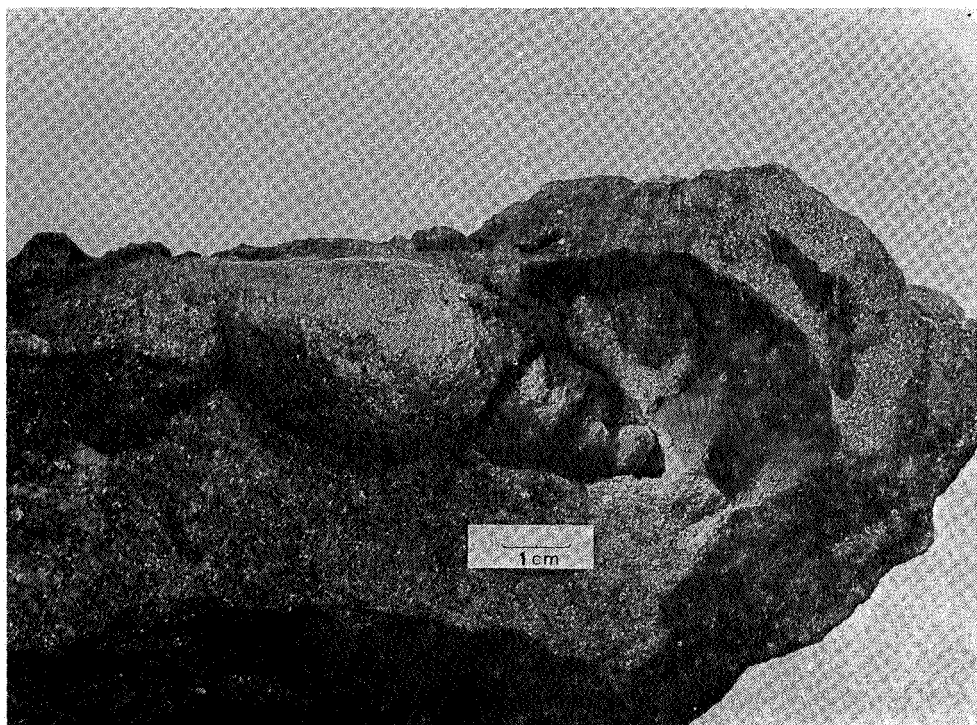

Foto 2. Steenkern van *Scaphella* sp.

BIBLIOGRAFIE

- GLIBERT, M., 1963, Revision de la faune d'invertébrés du Diestien typique. *Soc. belge de Géol.*, mém. in-8°, n° 6 (1962) pp. 40-55.
- JANS, H. en VAN CALSTER, P., 1962, Note sur la présence de sidérose dans le Diestien de la Campine. *Bull. Soc. belge Géol.*, t. 71, pp. 545-549.
- MOURLON, M., 1896, Dossier Aardkundige Dienst van België, kaartblad Balen 46 E, boringen nr. 22, 26, 29.
- STORMS, R., 1883, Un nouveau gîte diestien fossilifère. *Ann. Soc. Géol. de Belg.*, t. 11, pp. LXXXI-LXXXII.
- STORMS, R., 1885, Nouveaux gîtes diestiens fossilifères. *Ann. Soc. Géol. de Belg.*, t. 12, pp. 104-106.
- VANDEN BROECK, 1884, Contributions à l'étude des sables pliocènes diestiens. *Ann. Soc. roy. malac. de Belg.*, t. 19, pp. 7-27.
- VAN TASSEL, R., 1964, Concrétions tubulées du Merksemien (Pléistocène inférieur), à Anvers, *Bull. Soc. belge de Géol.*, t. 73, pp. 469-510.

Mededeling gedaan op 15 juni 1971